

ЕЛІПТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ, ЇХ ОСОБЛИВОСТІ ТА СИНТАКСИЧНІ ФУНКЦІЇ НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Пирог І.М., студ. ПР-53

У ХХІ сторіччі, в процесі комунікації спостерігається тенденція щодо «спрощення мови», яка й надалі отримує визнання у багатьох країнах світу, тому еліптичні конструкції як один із прикладів мовної економії на синтаксичному рівні, що полягає у відсутності зайвих членів речення, виведених із ситуації - носить актуальний характер у сучасних умовах публіцистики, надаючи тексту динамізм і виразність.

Еліптичні речення досить активно використовуються в мові публіцистики й представлені тут різними синтаксичними формами. Їхнє витлумачення завжди спиралося не тільки на лінгвістичні, а й на певні психологічні засади, оскільки тенденція до увиразнення, урізноманітнення газетного мовлення зумовлена потребою зацікавити читача, зробити повідомлення актуальним для нього, вплинути на його почуття, викликати потрібні асоціації.

Еліптичними конструкціями називаються самостійно вживані речення особливого типу, специфіка структури яких полягає у відсутності дієслівного присудка, що не згадується в контексті, тобто який в змістовому відношенні, не є необхідним для передачі даного повідомлення.

Так як мова по своїй сутності – явище соціальне й завжди реалізується в певних комунікативних ситуаціях і соціальних контекстах, то необхідність обмежити обсяг текстів практично доцільними межами, дало поштовх до створення класифікації еліптичних конструкцій або еліпсиса, а саме: синтаксичні, семантичні, контекстуальні, ситуативні, валентні.

Бархударов виділяє класифікацію еліптичних конструкцій на підставі способу експлікації слова, представленого нульовим варіантом (синтагматично-відтворювана та парадигматично-відтворювана еліптична конструкція). Під "експлікацією" або "заповненням" мається на увазі перетворення, зворотнє значення еліпсису ("стирання"), а саме, заміна нульового варіанта того або іншого слова, експліцитно вираженим варіантом.

Усі види реалізації еліптичних конструкцій у діалогічних текстах співвідносяться з характером імпліцитної інформації й породжуються потребами мовної комунікації.

Сферою вживання еліптичних конструкцій в публіцистичному жанрі є найтиповіша форма діалогу (питання-відповідь) та заголовки.

При перекладі еліптичних конструкцій в репліках діалогу частина речення як правило опускається, тому що або вона вже відома з попередньої репліки, що належить співрозмовнику; або в тому випадку, коли вона є не істотно важливою і речення можна легко опустити. Це залежить від виду еліптичних конструкцій, оскільки вони будуються з метою більшої компресії вислову, стислості й компактності фрази, отже, економії мовних засобів.

При перекладі заголовків, залишаються тільки ті члени речення, які є цільовими в даному висловлюванні, всі інші логічно відновлюються текстом, мовною ситуацією, що позбавляють необхідності називати всі елементи граматичної структури. Газетні заголовки, що мають таку будову, передають думку в максимально стислій формі. Розвиток подібних структур, викликаний потребою створення максимального ефекту у залученні уваги читача.

Речення - заголовки часто будуються на базі сполучення тільки форм непрямих відмінків. Така тенденція, що тяжіє до економії засобів вираження, в заголовках сприяє акумуляції думки. Однак при надмірному захопленні подібними конструкціями виникає небезпека негативного стилістичного ефекту.

У неповних реченнях-заголовках відсутність одного або декількох членів структури еліпсису в більшості випадків є синтаксичною нормою, що створює стилістичне й експресивне забарвлення речень-заголовків. Цікаво, що серед речень-заголовків формуються специфічні структури, які, прийнятні тільки в сфері назв і неможливі в самому тексті статті чи то замітки.

У газетних текстах найчастішим явищем є еліпсис присудка, що спостерігається переважно у реченнях інформативного характеру (короткі замітки-повідомлення про новини політичного, культурного життя, спортивні новини, прогноз погоди, рекламні оголошення).

Щодо методичного підходу до викладення даного матеріалу студентам, фаховий напрям яких – вивчення іноземних мов; слід зазначити, що матеріал на тему «переклад еліптичних конструкцій на матеріалі німецької мови, а саме публіцистичного стилю» слід давати на зрілих етапах вивчення іноземної мови, оскільки він спрямований на застосування аналітичного підходу, тобто уміння аналізувати даний матеріал, робити стислий переклад але в той час, він має бути інформативним та динамічним.

Наук. кер. – Чепелюк А.Д., *ст. викл.*